

A Szakmódszertan IV. tárgy tematikája (irodalom)

Tantárgy kódja: MAO8004

Meghirdetés féléve: 8.

Kreditpont: 2

Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.): 0+2

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Előfeltétel (tantárgyi kód): -

Tantárgyfelelős neve és beosztása: Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár

Tantárgyfelelős intézet kódja: NYI

1-2.: A féléves program ismertetése. Helyesírási és olvasási gyakorlatok (a korábbi félévekben észlelt hiányosságok miatt). A mikrotanítás fogalma, a módszer története, a vele kapcsolatos fél évszázados tapasztalatok.

3-4.: A helyi (regionális) irodalom tanításáról. Az irodalmi kirándulás. Az ezzel kapcsolatos (beadandó) tervezet tartalmi és formai követelményei. Helyesírási és olvasási gyakorlatok.

5-6.: A PISA és egyéb hasonló felmérések története, az eredmények tanulságai. Mit tehet a magyartanár azért, hogy diákjai jó eredményeket érjenek el az említett felméréseken? (A korábbi feladatok elemzése.)

7-8.: Drámaelemzés az általános iskolai irodalomórán. A mindenki által elolvasandó dráma: Shakespeare: Vízkereszt vagy amit akartok.

9-10.: Mikrotanítások I.

11-12.: Mikrotanítások II. Helyesírási és olvasási gyakorlatok.

13-14. A féléves szemináriumi munka értékelése. A beadott tervezet (irodalmi kirándulás) s a szemináriumi munka érdemjegyének megállapítása. (Utóbbiba beleszámítanak a mikrotanítások, a helyesírási és olvasási gyakorlatok során elért eredmények.) A véső jegy a két részjegy átlaga.

Szakirodalom:

Péchy Blanka: Beszélni nehéz. Magvető K., Bp., 1980.

Balogh Edgár: Táj és nép. Dacia K., Kolozsvár, 1979.

Fohsz Józsefné: Regionális modulfüzet. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye. Pedellus Kft., Debrecen, 1997.

Irodalomtanítás a harmadik évezredben. Krónika Nova K., 2006.

Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Korona K., Bp., 2007.

Nyíregyháza, 20017. február 14.

dr. Antal Attila

MAO1125 Modern magyar irodalom III.

1. Az irodalom terei a második világháború után: veszteségek; szervezeti keretek
2. Az Újhold folyóirat köre: Weöres, Pilinszky, Nemes Nagy
3. A népi mozgalom helykeresése és az új generáció, a *fényes szelek* nemzedéke
4. Sztálinizmus az irodalmi intézményrendszerben, 1956 hatása az irodalmi életre – a nyugati magyar irodalom megszületése (Márai Sándor, Faludy György, Ferdinandy György)
5. Németh László kései prózája
6. Nagy László és Juhász Ferenc: a népi szürrealizmus két útja
7. Realizmus a magyar prózában: Fejes Endre, Santa Ferenc, Kertész Ákos, Galgóczy Erzsébet
8. Történelm, dokumentum, fikció a sorselbeszélésekben: Kertész Imre (*Sorstalanság*)
9. A dráma útkeresése: Illyés, Németh László, Örkény, Páskándi, Sütő András
10. A próza új tájékozódása: Ottlik, Mészöly, Hajnóczy Péter
11. A Forrás-nemzedékek prózája, lírája és teoretikája (Szilágyi István, Bálint Tibor, Bodor Ádám, Szilágyi Domokos)
12. Vajdaság, A Symposion-kör. Kárpátalja, Felvidék (Domonkos István, Tolnai Ottó, Gion Nándor, Grendel Lajos, Tözsér Árpád)
13. A költészet posztmodern fordulata (Tandori Dezső, Oravecz Imre, Petri György)
14. A próza útjai egy új korszak küszöbén (Esterházy Péter, Nádas Péter)
15. Neoavantgárd törekvések (Nagy Pál, Papp Tibor, Bujdosó Alpár, Hajas Tibor)

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

1. Hajnóczy Péter: A halál kilovagolt Perzsiából
2. Kertész Imre: Sorstalanság
3. Mészöly Miklós: Film
4. Németh László: Iszony
5. Ottlik Géza: Iskola a határon
6. Szilágyi István: Kő hull apadó kútba

AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK (ebből 5-öt kell elolvasni)

1. Bálint Tibor: Zokogó majom
2. Esterházy Péter: Termelési regény
3. Faludy György: Pokolbéli víg napjaim
4. Fejes Endre: Rozsdatemető

5. Füst Milán: A feleségem története
 6. Galgóczy Erzsébet: Vidravas
 7. Gion Nándor: *A Latroknak is játszott* első két könyve: A virágos katona, Rózsaméz
 8. Kertész Ákos: Makra
 9. Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek
 10. Mészöly Miklós: Az atléta halála
 11. Mészöly Miklós: Saulus
 12. Nádas Péter: Egy családregény vége
 13. Örkény István: Tóték
 14. Örkény István: Egypercesek
 15. Páskándi Géza: Vendégségben (dráma)
 16. Rubin Szilárd: Csirkejáték
 17. Sánta Ferenc: Húsz óra
 18. Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér
- + költők, akiktől olvasni és ismerni kell verseket: Illyés Gyula ('45 utáni versek), Szabó Lőrinc ('45 utáni versek), Weöres Sándor, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes, Nagy László, Juhász Ferenc, Szilágyi Domokos, Tandori Dezső (első három kötet), Petri György, Oravecz Imre (első három kötet), Nagy Gáspár

A tárgy vizsgatárgy, kollokviummal végződik, melyen a tételtek és a kötelező olvasmányok ismeretéről kell számot adni.

MAO1126 Modern magyar irodalom IV.. A magyar irodalom 1945-től 1980-ig

Szemináriumi tematika:

1. Az én, a te, az ő, a mi és a szörny – Pilinszky János verseinek létbe vetett szubjektumáról
2. Alakok, alakzatok és formák Weöres Sándor költészetében
3. Népi szürrealizmus, mitologikus költészet – Juhász Ferenc és Nagy László verseiben
4. A kisebbségi léthelyzet artikulációja Szilágyi Domokos költészetében
5. A líra új érzékenységének kialakulása – Tandori Dezső és Oravecz Imre költészetének korai szakaszában
6. Politika és irodalom: Nagy Gáspár és Petri György
7. Utólag kijelölt mérföldkövek I. Miért fontos a posztmodernnek Ottlik Géza: Iskola a határon c. regénye?
8. Mészöly Miklós csendpoétikája – Saulus, Film, Az atléta halála
9. *Az Iszony és a Kő hull apadó kútba* mint a női sorsábrázolás aktualizálása
10. Utólag kijelölt mérföldkövek II.: Kertész Imre: Sorstalanság
11. A realizmus nulla foka: Hajnóczy Péter
12. Mágikus realizmus? Gion Nándor: Latroknak is játszott – A virágos katona
13. Prózaforulat a láthatáron: Nádas Péter és Esterházy Péter pályakezdésének kritikai fogadtatása és teoretikai következményei
14. A határontúli irodalom értéktapasztalatának két példája: Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér és Mózes Attila: Egyidejűségek
15. Szabó Lőrinc költészetének alakulása a második világháború után
16. Nemes Nagy Ágnes lírai érzékenységének változatai
17. Van-e olyan, hogy női írás? Jókai Anna és Szabó Magda egy-egy regénye alapján
18. A kelet-európai abszurd magyar változatai: Örkény István egypercesei és Páskándi Géza novellái
19. Illyés Gyula és a képviselési líra alakzatai
20. Drámai irodalom: Sütő András és Nádas Péter

A tárgy gyakorlati jeggyel zárul, mely a fenti témákban kidolgozott szemináriumi dolgozatból és az utolsó órák egyikén megírt beszámolóból áll össze.

Tematika Régi magyarországi irodalom II.

A tantárgy neve: Régi magyarországi irodalom II.

A tantárgy kódja: MAO1120

A meghirdetés féléve: 2

Kreditpont: 2

Heti kontakt óraszám: 2 óra gyakorlat

Félévi követelmény: szemináriumi jegy

Előfeltétel (tantárgyi kód): -

Tantárgyfelelős neve és beosztása: Dr. Onder Csaba PhD, főiskolai tanár

Tantárgy oktatója és beosztása: Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár

Tantárgyfelelős tanszék kódja: NYI

Szemináriumi témák

1. A félévi tematika s a követelmények ismertetése. A magyar reneszánsz két szakasza
2. A reformáció kora Magyarországon
3. A manierizmus és a barokk. Általános jellemzés
4. Janus Pannonius búcsúverse. Vízió az égi túlvilágról (*Ad animam suam*). A két költemény közös értelmezése
5. Balassi *Katonaénekének* kompozíciója
6. Bornemisza Péter búcsúverse és kísértetei
7. Zrínyi Miklós: *Peroratio* című költeményének és *Török áfiumának* elemzése
8. Pázmány Péter prédikációi
9. Magyar emlékirók a XVII. és XVIII. században
10. Bethlen Miklós *Önéletírása*
11. Egy érdekes történelmi epizód és énekese. Gyöngyösi István és a *Murányi Vénus*
12. A XVIII. század énekköltészete (bújosóénekek, kuruc költemények)
13. Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*. Zárthelyi dolgozat
14. Az éves munka összegzése, értékelés

Szakirodalom:

Bitskey István: *Humanista erudíció és barokk világkép*. Akadémiai K., Bp., 1979.

Kovács Sándor Iván: *Az író Zrínyi Miklós*. Akadémiai K., Bp., 2006.

Klanczay Tibor: *Hagyományok ébresztése*. Akadémiai K., Bp., 1976.

Nemeskürty István: *Bornemisza Péter kísértései*. Szépirodalmi K., Bp., 1984.

Bitskey István: *Eszmék, művek, hagyományok*. Kossuth Egyetemi K., Debrecen, 1996.

Nyíregyháza, 2017. február 4.

Dr. Antal Attila

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Szaktárgyszertan II.
Tantárgy kódja	MAO8002
Meghirdetés féléve	6.
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Pethő József PhD, főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Pethő József PhD, főiskolai tanár; Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: A TVSZ előírásai az irányadók

Számonkérés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele: eredményes zárthelyi dolgozat írása mind az anyanyelv szaktárgyszertani, mind az irodalom szaktárgyszertani szemináriumon. Irodalom módszertanból feltétel továbbá óraterv készítése házi dolgozatként. (Műértelmező óra, a tanítás anyaga: Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet...) Az óraterv leadása: az utolsó előtti irodalom szaktárgyszertani szemináriumon.

A dolgozatokat ugyancsak az utolsó előtti irodalom módszertan szemináriumon (ill. nyelvi módszertan szemináriumon) írják meg a hallgatók. Az eredményes dolgozat megírásához szükségesek: a szemináriumon korábban megbeszéltek témák és a következő szöveg (jegyzet) ismerete.

Irodalom szaktárgyszertanból: Vörös József: Irodalomtanítás az általános és középiskolában. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1997. 102-300. oldal.

Anyanyelv szaktárgyszertanból:

Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása a félév során szerzett részjegyek átlaga alapján történik egyszerű kerekítéssel. (5 tizedre végződő átlag esetén a jegyek súlyozása az oktató mérlegelése alapján történik.) Ha a félévi részjegyek közül bármelyik elégtelen, azaz nem javította a hallgató, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen. Az elégtelen részjegyek javítására a félév során egyszer van lehetőség. A részjegyek javításának módját és idejét az oktató határozza meg, a hallgatóval egyeztetve. Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérhető meg az eredményes teljesítés.

A vizsgára bocsátás feltételei: A kurzus szeminárium

A vizsga témakörei: A kurzus szeminárium

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése: A fentebb (a számonkérésről szóló egységben) megnevezett szövegek értelemszerűen kötelezők. Ajánlott művek a szakirodalomból.

Irodalom szakmódszertan:

Makay Gusztáv: „Édes hazám, fogadj szívedbe!...” Versértelmezések. (Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet...) Aqua Kiadó, Bp., 1993.

Irodalomtanítás I-II. (Szerk. Sipos Lajos) A Pauz Kiadó és az Universitas Kulturális Alapítvány kiadása, 1994.

Makay Gusztáv: Irodalomtanítás. Tankönyvkiadó, Bp., 1967.

Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Korona Kiadó, Bp., 2007.

Anyanyelv szakmódszertan:

3. **A tantárgyi tematika:** A hallgatók a félév elején megismerhették a tematikát, ill. az egység titkárságán megtalálható.

Részletes tematika, ajánlott irodalom

A kurzus kódja: MAO8002

A meghirdetés féléve: 6.

Kreditpont: 2

Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.): 0+2

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Előfeltétel (tantárgyi kód): -

Tantárgyfelelős: Dr. Pethő József PhD, főiskolai tanár

A tantárgy oktatója: dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár

Tantárgyfelelős intézet kódja: NYI

1. (2 óra): A Nemzeti alaptanterv koncepciója, felépítése, szerepe a kötelező oktatás tartalmi szabályozásában. A pedagógiai program, a helyi tanterv, a tanmenet (tárgyi program) és az óraterv fogalma, funkciója a NAT alkalmazása, az oktató-nevelő munka során.
2. (2 óra): A műértelmező irodalomóra és változatai. A műértelmező órák felépítése. A tanulók előkészítése az irodalmi műalkotások befogadására, megértésére.
3. (2 óra): Az irodalomóra feladatának megjelölése. Az irodalmi művek bemutatása. Lírai alkotások értelmezése az általános iskolai irodalomórán. Az iskolai gyakorlatban megvalósuló műértelmezés típushibái.
4. (2 óra): Epikai és drámai művek értelmezése az irodalomórán. Az irodalom és a film, a dráma és a színház viszonya. A műértelmezés eredményeinek összefoglalása, kiemelése és rögzítése.
5. (2 óra): A táblai vázlat didaktikai szerepe, típusai. Az ismereteket alkalmazó, gyakorló óra. Az ismétlő, rendszerező, összefoglaló óra. Az ellenőrző óra.
6. (2 óra): Az irodalomtanítás módszerei és sajátos munkaformái. Az értő olvasás, a szóbeli és írásbeli szövegalkotás fejlesztése során alkalmazott gyakorlatitípusok.
7. (2 óra): A félévi munka összegzése, értékelése.

Ajánlott irodalom:

Hankiss Elemér: Az irodalmi mű mint komplex modell. Magvető Kiadó, Bp., 1985.

Makay Gusztáv: Irodalomtanítás. Irodalomtanításunk főbb módszertani kérdései. 2., jav. kiad. Tankönyvkiadó, Bp., 1967.

Vörös József: Irodalomtanítás az általános és középiskolában. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997.

Irodalomtanítás I-II. Szerkesztette Sipos Lajos. A Pauz Kiadó és az Universitas Kulturális Alapítvány kiadása, 1994.

Irodalomtanítás a harmadik évezredben. Krónika Nova Kiadó, 2006.

Nyíregyháza, 2017. február 6.

Antal Attila

MAO 1118 VILÁGIRODALOM III.

1. Bevezetés. A romantika és a realizmus
2. Angol és amerikai romantika
3. A német és a francia romantika. A romantika Európában
4. A romantika és a szimbolizmus között: Charles Baudelaire költészete. A szimbolizmus és a századvég francia költői (Verlaine, Rimbaud, Mallarmé, Paul Valéry)
5. A francia elbeszélő próza a XIX. sz. második felében (Flaubert, Zola, Maupassant)
6. Az orosz realizmus: Turgenyev, Dosztojevszkij, Tolsztoj, Csehov
7. A modern regény kezdetei (Mark Twain, Walt Whitman, Charles Dickens, Oscar Wilde, Joseph Conrad, Henri Alain-Fournier)
8. A modern líra kezdetei (Stefan George, Rilke, Yeats, Blok) és a polgári dráma megszületése (Ibsen, Csehov)
9. Az avantgarde mozgalom: kiáltvány, költészet, színház (Marinetti, Majakovszkij, Gottfried Benn, Apollinaire, Aragon, Kafka) (Majakovszkij, Tristan Tzara, Hans Arp)
10. A francia irodalom a század első felében (Proust, Gide, Celine, Aragon)
11. Az angol irodalom a század első felében (Virginia Woolf, James Joyce, Henry James, T.S. Eliott)
12. A német irodalom (Thomas Mann, Hermann Broch, Hermann Hesse, Robert Musil)
13. Európai modernség (Franz Kafka; Mihail Bulgakov, Fernando Pessoa, Luigi Pirandello, Federico García Lorca)
14. A modern amerikai irodalom (William Faulkner, Ernest Hemingway, Ezra Pound, F. Scott Fitzgerald)

Kötelező olvasmányok:

1. Emily Bronte: Üvöltő szelek
2. Gustave Flaubert: Bovaryné
3. E.T.A. Hoffmann: Az arany virágcserép
4. Heinrich von Kleist: Kohlhaas Mihály
5. Puskin: Anyegin
6. Emile Zola: Nana
7. Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés
8. Lev Tolsztoj: Feltámadás
9. Joseph Conrad: Az éjszaka mélyén
10. Franz Kafka: A per
11. Marcel Proust: Az eltűnt idő nyomában I.
12. Virginia Woolf: A világitótorony
13. James Joyce: Ulysses
14. Thomas Mann: A varázshegy
15. Mihail Bulgakov: Mester és Margarita
16. William Faulkner: Megszületik augusztusban vagy új fordításban Augusztus fénye

Wordsworth, Coleridge, Keats, E.A. Poe, Hölderlin, Novalis, Heinrich Heine, Puskin, Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, Guillaume Apollinaire, Louis Aragon, Rainer Maria Rilke, Stefan George, Gottfried Benn, Alekszandr Blok, Majakovszkij, Szergej Jeszenyin, Anna Ahmatova, Walt Whitman 20-20 verse

A tárgy gyakorlati jeggyel zárul, melyet az utolsó órán lehet megírni a tételéből és a kötelező olvasmányokból.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Régi magyarországi irodalom II.
Tantárgy kódja	MAO1120
Meghirdetés féléve	2
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	gyakorlat (0+2)
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Onder Csaba PhD, főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: a TVSZ előírásai az irányadók.

Számonkérés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: eredményes zárthelyi dolgozat írása (az utolsó előtti szemináriumon), eredményes házi dolgozat írása, beadása (Cím: Rimay János költészete; határidő: április 15.) Az eredményes zárthelyi dolgozat megírásához a következők ismerete szükséges: a szemináriumon elhangzottak, a kijelölt memoriterek, a Magyar irodalom története (Akadémiai K., 1964.) 1. és 2. kötetéből a következő fejezetek: Bornemisza Péter, Zrínyi Miklós, Pázmány Péter, Bethlen Miklós. Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása a félév során szerzett részjegyek átlaga alapján történik egyszerű kerekítéssel. (5 tizedre végződő átlag esetén a jegyek súlyozása az oktató mérlegelése alapján történik.) Ha a félévi részjegyek közül bármelyik elégtelen, azaz nem javította a hallgató, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen. Az elégtelen részjegyek javítására a félév során egyszer van lehetőség. A részjegyek javításának módját és idejét az oktató határozza meg, a hallgatóval egyeztetve. Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérhető meg az eredményes teljesítés.

A vizsgára bocsátás feltételei: a kurzus szeminárium.

A vizsga témakörei: a kurzus szeminárium.

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

Klanczay Tibor: Hagyományok ébresztése. Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp., 1976.

Bitskey István: Eszmék, művek, hagyományok. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1996.

Klanczay Tibor: Zrínyi Miklós. Akadémiai Kiadó, Bp., 1964.

Nemeskürty István: Bornemisza Péter kísértései. Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp., 1984.

Kovács Sándor Iván: Pannóniából Európába. Gondolat Kiadó, Bp., 1975.

3. A tantárgyi tematika: A hallgatók a félév elején megismerhették a tematikát, ill. az egység titkárságán megtalálható.

MAO1106 Leíró magyar nyelvtan I. Szófajtan, alaktan

4 kredit, vizsga 1+2

A Leíró magyar nyelvtan c. tantárgycsoport célja a szinkrón nyelvi rendszer összetevőinek vizsgálata a rendszerben betöltött helyük, funkciójuk, kapcsolódási szabályaik szerint, ezáltal a nyelvi rendszer „működésébe” való „betekintés”, az egyes szintek, jelenségek, egymásra épülésének, összefüggésének felismertetése; anyanyelvünknek mint a gondolatközvetítést szolgáló jelrendszernek és e rendszer törvényszerűségeinek bemutatása.

Szófajtan: A nyelvi rendszer. A nyelvi egységek szinteződése. A szófajelmélet általános kérdései. A szófajok kialakulása, a magyar nyelv szófajainak keletkezéstörténete, az ősi szófajok sajátosságai. A szófaji rendszer történeti változásai. A szófaj fogalma, a szófajok osztályozásának kritériumai. A lexikai, az aktuális, a grammatikai szófaj. A szófaji érték változása; a lexikai és az aktuális szófajváltás. A többszófajúság. A különböző szófaji felosztások és a szófaji felosztás problémás kérdései a magyar nyelvtudományban. Az MGr. szófaji felosztása. Az alapszófajok, a viszonszók és a mondatszók általános jellemzése és gyakorlása. Alaktan: A morfémaszint. A morfológia. A morféma fogalma. A morféma osztályozási lehetőségei és fajtái. A morfémaalternáció, az alternánsok típusai; problémás kérdések. A morfémaszerkezet felépítése és elemzése. A morfémahatárok kérdése. A tőmorféma általános kérdései. A mai magyar ige- és névszótőrendszer és kialakulása. Az igeragozás, a névszóragozás kérdései. A toldalék morféma-típusok, elhatárolásának problémái. Az igék és a névszók inflexiójának problémás kérdései. A magyar esetrendszer. A szóalkotás módjai: a szóképzés, a szóösszetétel, a ritkább szóalkotási módok.

A hallgatónak a tantárgy teljesítéséhez és a vizsgára jelentkezéshez négy zárthelyi dolgozatot kell legalább elégségesre megírnia. A tanórákon folyamatosan és aktívan részt kell vennie, a feladatokat a kiadott munkatankönyvből megoldania, esetenként házi feladatot elkészítenie.

MAO1108 Leíró magyar nyelvtan III. Mondattan

2 kredit, gyakorlati jegy

A mondatszint, a mondat fogalma. A különböző megközelítésű mondatmeghatározások. A mondatfajták. A mondatok osztályozása szerkezetük szerint. Modalitás. A mondatrészek. Az egyszerű és összetett mondat határsávja. Az összetett mondat. Az alárendelő mondatok szerveződésében részt vevő grammatikai kategóriák. Az alárendelő és a mellérendelő összetett mondatok jellemzése. A nem bővítménykifejtő mellékmondat, a kötött bővítményt kifejtő mondatok típusai. A sajátos jelentéstartalom mibenléte, viszonya a mondatrészkifejtéshez. A többszörösen összetett mondat jellemzői, alaptípusai. Az elemzést megkönnyítő transzformációk alkalmazása. A jelöltség és az egyeztetés különböző lehetőségeinek számbavétele. Az ábrázolás lehetőségei.

A hallgatónak a tantárgy teljesítéséhez három zárthelyi dolgozatot kell legalább elégségesre megírnia. A tanórákon folyamatosan és aktívan részt kell vennie, a feladatokat a kiadott munkatankönyvből megoldania, esetenként házi feladatot elkészítenie.

MAO1204 Alkalmazott nyelvtudomány

2 kredit, gyakorlati jegy

A kurzus célja az alkalmazott nyelvészet területeinek áttekintése, a nyelvészet lehetséges alkalmazásainak számbavétele, eredményeinek hasznosítása a közvetlen társadalmi gyakorlatban, illetőleg más, a nyelvészettel érintkező elméleti tudományokban. Témakörei: helyesírás, nyelvhelyesség, nyelvi norma, standard. A hallgatónak a tantárgy teljesítéséhez három zárthelyi dolgozatot kell legalább elégségesre megírnia. A tanórákon folyamatosan és aktívan részt kell vennie, a feladatokat a kiadott munkatankönyvből megoldania, esetenként házi feladatot elkészítenie.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Stílus és jelentés
Tantárgy kódja	MAO1111
Meghirdetés féléve	6.
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	–
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Pethő József főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék/intézet kódja	MY

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: A TVSZ előírásai az irányadók

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a következő feladatok megfelelő szintű teljesítése:

I. SZÓBELI

Referátumok: elméleti témák (1. tematika) és stíluselemzések (hétköznapi és szépirodalmi szövegek elemzése)

II. ÍRÁSBELI

1. Az elméleti témájú referátumok vázlatra

Csak e-mailben kell leadni.

Határidő: folyamatos, de legkésőbb egy héttel a referátum megtartása után.

2. Kifejtett elemzések (egy hétköznapi és egy szépirodalmi szöveg elemzése).

Az elemzéseket kinyomtatva és e-mailben is le kell adni.

Formátum: TNR, 12-es betűméret, 1.5-ös sorköz, 2.5-ös margó, 5–10 oldal + a szöveg (1–4 oldal)

Határidő: folyamatos, legkésőbb 2017. május 8.

Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása elsődlegesen a kifejtett elemzésekre kapott részjegyek átlaga alapján történik egyszerű kerekítéssel. (5 tizedre végződő átlag esetén a jegyek súlyozása az oktató mérlegelése alapján történik.) Ha valamelyik részjegy elégtelen, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen. A referátumok megtartása és az elméleti témájú referátumok vázlatának leadása kritériumfeltétel, ezek színvonala azonban módosíthatja is a végső jegyet: ezek összegezve értékelt színvonala (kiváló – átlagos – elfogadható, de gyenge színvonallal) alapján a kifejtett elemzésekre kapott részjegyek átlaga alapján számított jegy egy jeggyel emelhető vagy rontható. Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérhető meg az eredményes teljesítés.

A vizsgára bocsátás feltételei: A kurzus szeminárium

A vizsga témakörei: A kurzus szeminárium

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 1995. A stílus diszkurzív elmélete. *Helikon*.

Jenei Teréz – Pethő József 2008. *Stíloselemzés*. Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó.

Pethő József 2011. *Alakzat és jelentés. Az alakzatok stílus- és jelentésképző szerepe a szövegben*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Tátrai Szilárd 2011. *Bevezetés a pragmatikába. Funkcionális kognitív megközelítés*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Fix, Ulla – Gardt, Andreas – Knape, Joachim (Hg.) 2008. *Rhetorik und Stilistik/Rhetoric and Stylistics* 1. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.

Tolcsvai Nagy Gábor 1996. *A magyar nyelv stilisztikája*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Szathmári István 2011. *Hogyan elemezzünk verset?* Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Szathmári István 2010. *Stílusesszók és alakzatok kislexikona*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

<http://docplayer.hu/11091490-Stiluseszkozok-es-alakzatok-kislexikona.html>

Sziksainé Nagy Irma 2007. *Magyar stilisztika*. Budapest: Osiris Kiadó.

Szathmári István (főszerk.) 2008. *Alakzatlexikon*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

3. A tantárgyi tematika:

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról és az órák menetéről. A stíloselemzés elmélete. A stílus jelentésképző szerepe a hétköznapi nyelvhasználatban és a szépirodalomban.
2. Stílusrétegek, stílusváltozatok
3. A stílus szociokulturális rétegzettség
4. A retorikai-stilisztikai alakzatok
5. Hétköznapi szövegek stíloselemzése (referátumok)
6. Hétköznapi szövegek stíloselemzése (referátumok)
7. Hétköznapi szövegek stíloselemzése (referátumok)
8. Hétköznapi szövegek stíloselemzése (referátumok)
9. Hétköznapi szövegek stíloselemzése (referátumok)
10. Szépirodalmi művek stíloselemzése (referátumok)
11. Szépirodalmi művek stíloselemzése (referátumok)
12. Szépirodalmi művek stíloselemzése (referátumok)
13. Szépirodalmi művek stíloselemzése (referátumok)
14. Szépirodalmi művek stíloselemzése (referátumok)

KÖVETELMÉNYEK ÉS TEMATIKA

2016-2017. II. félév

Tantárgy neve	Szövegalkotás, szövegértés
Tantárgy kódja	MAO1202
Meghirdetés féléve	8.
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	MAO1102
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Pethő József főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék/intézet kódja	MY

Szövegalkotás, szövegértés

1. A tantárgy elsajátításának célja, a kialakítandó kompetenciák leírása:

A Nemzeti alaptanterv kiemelt helyet biztosít a szövegértés és a szövegalkotás számára. Megvalósítandó cél a szövegértés és szövegalkotás módszertani-ismereti háttérének bemutatása, valamint a gyakorlatban való tényleges alkalmazása. Ezúttal elsősorban a tevékenységekre és kompetenciákra; az ismeretek használatára és alkalmazására fókuszáló program lehetőséget teremt a konkrét nem szépirodalmi szövegek földolgozására, szövegértési és alkotási gyakorlatok irányított és önálló formában való föl kutatására, önállóan készített feladatok, fogalmazási műfajok bemutatására, elemzésére.

2. Az elsajátítandó ismeretanyag:

A fontosabb köznapi, hivatali, szakmai és iskolai írásbeli műfajok megismerése, elemzése alkotása: bírálat, elemzés, előadás, értékelés, esszé, hirdetés, interjú, jelentés, kérvény, könyvismertetés, meghatalmazás, curriculum vitae, pályamunka, tanulmány, tudósítás; speciális levélfajták: bejelentkezés, kapcsolatfelvétel, támogatás, illetve segélykérés, ajánlólevél; esettanulmány, folyamatleírás, jegyzőkönyv, folyamatábra stb.

Kiselőadás, ünnepi beszéd alkotása, prezentáció, képes iskolaújság, iskolarádió műfajainak megismerése, egyéb beszédművek interpretálása, előadása. Szövegértési gyakorlatok: interpretáló, kritikai és kreatív olvasás. Transzformációs és kreatív szöveggyakorlatok: elemzés, összehasonlítás, variáció, szövegformálás, optimalizálás, rekonstrukció. Három különböző szövegmű önálló megalkotása.

3. Kötelező, ajánlott irodalom (3-5 db):

Balázs Géza 2007. *Szövegantropológia*. Szombathely: BDF– Budapest: Inter Kultúra-, Nyelv- és Médiakutató Központ.

Bánréti Zoltán 1993. *Kommunikálj!* Budapest: Korona Nova Kiadó.

Honffy Pál 1993. *Levelezési tanácsadó*. Budapest: Ikva Kiadó.

Magassy László 1995. *Fogalmazástan 10–16 éveseknek*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Szabó Katalin 2001. *Kommunikáció felsőfokon*. Budapest: Kossuth Kiadó.

1. KÖVETELMÉNYRENDSZER:

A foglalkozásokon való részvétel: A TVSZ előírásai az irányadók

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a következő feladatok megfelelő szintű teljesítése:

III. SZÓBELI

1. **Referátumok:** elméleti témák (I. tematika)
2. A szemináriumi szövegértési és szövegalkotási feladatok megoldása

IV. ÍRÁSBELI

3. **A referátumok vázlata**
Csak e-mailben kell leadni.

Határidő: folyamatos, de legkésőbb 2017. május 8.

4. **Szövegértési feladatsor (összesen 45 percre tervezve, egy vagy több órára)**

5. **Szövegalkotási feladatsor (összesen 45 percre tervezve, egy vagy több órára)**

A feladatsorokat kinyomtatva és e-mailben is le kell adni.

Formátum: szabad választású

Határidő: folyamatos, legkésőbb 2017. május 8.

Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása három részjegy átlaga alapján történik. Részjegyet a következőkre kapnak a hallgatók:

- 1) Referátum: a szóbeli előadás és az írásbeli változat együttes értéke alapján
- 2) Szövegértési feladatsor
- 3) Szövegalkotási feladatsor

Ha valamelyik részjegy elégtelen, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen.

Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérelhető meg az eredményes teljesítés.

A vizgára bocsátás feltételei: A kurzus szeminárium

A vizsga témakörei: A kurzus szeminárium

2. KÖTELEZŐ ÉS AJÁNLOTT IRODALOM FELTÜNTETÉSE:

Balázs Géza 2007. *Szövegantropológia*. Szombathely: BDF– Budapest: Inter Kultúra-, Nyelv- és Médiakutató Központ.

Bánréti Zoltán 1993. *Kommunikálj!* Budapest: Korona Nova Kiadó.

Honffy Pál 1993. *Levelezési tanácsadó*. Budapest: Ikva Kiadó.

Magassy László 1995. *Fogalmazástan 10–16 éveseknek*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Szabó Katalin 2001. *Kommunikáció felsőfokon*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Szabó G. Ferenc: *A szövegértés-szövegalkotás pedagógiája*.

http://tanarkepzes.unideb.hu/szaktarnet/kiadvanyok/szovegertes_szovegalkotas_pedagogiaja.pdf

Adamikné Jászó Anna 2001. *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig*. Trezor Kiadó, Budapest.

Hoffmann Ottó 1976. *Anyanyelvi nevelés az általános iskola felső tagozatában*. Tankönyvkiadó, Budapest.

4. A TANTÁRGYI TEMATIKA:

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról és az órák menetéről.

2. A) A szöveg partitúra-modellje. A kommunikációs keret: az idő, a tér, a résztvevők és viszonyuk, a résztvevők cselekedetei.

Szakirodalom: Szabó G. Ferenc: *A szövegértés-szövegalkotás pedagógiája*. 5–22.

B) A szöveg vehikuluma (fizikai megnyilvánulása)

Szakirodalom: Szabó G. Ferenc: *A szövegértés-szövegalkotás pedagógiája*. 23–71.

3. A szövegértelem tagolódása

Szakirodalom: Szabó G. Ferenc: *A szövegértés-szövegalkotás pedagógiája*. 75–154.

4. A) A szövegalkotást meghatározó (befolyásoló) tényezők.

Szakirodalom: Magassy László 1995. *Fogalmazástan 10–16 éveseknek*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. (A fogalmazást meghatározó (befolyásoló) tényezők, 15–26.

B) Fogalmazási műfajok

Szakirodalom: Magassy László 1995. 36–75. (Közlő műfajok, 37–46, Értékelő műfajok, 48–50, Meggyőző műfajok, 51–60, Hivatalos szövegek, 61–66, A kommunikációs kapcsolatot biztosító műfajok, 66–70, Fogalmazási forma 71–75)

5. A) A fogalmazási műveletek.

Szakirodalom: Magassy László 1995. 83–108.

B) A szöveg (közlemény) megjelenési formái

Szakirodalom: Magassy László 1995. 109–118.

6. A) A szövegértési készség fejlesztése.

Szakirodalom: Adamikné Jászó Anna 2001. Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Trezor Kiadó, Budapest. 118–136.

B) A nyelvi formálóképesség fejlesztésének eljárásai, gyakorlattípusai

Szakirodalom: Hoffmann Ottó 1976. Anyanyelvi nevelés az általános iskola felső tagozatában. Tankönyvkiadó, Budapest. 199–207.

Bozsik Gabriella – Dobóné Berencsi Margit – Zimányi Árpád 2003. Anyanyelvi tantárgy-pedagógiánk vázlat. Líceum Kiadó, Eger. 78–89.

7. Szövegértési feladatsorok 5. osztályosok számára

8. Szövegértési feladatsorok 6. osztályosok számára

9. Szövegértési feladatsorok 7. osztályosok számára

10. Szövegértési feladatsorok 8. osztályosok számára

11. Szövegalkotási feladatsorok 5. osztályosok számára

12. Szövegalkotási feladatsorok 6. osztályosok számára

13. Szövegalkotási feladatsorok 7. osztályosok számára

14. Szövegalkotási feladatsorok 8. osztályosok számára

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Szaktárgyszertan II.
Tantárgy kódja	MAO8002
Meghirdetés féléve	6.
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Pethő József PhD, főiskolai tanár; Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: A TVSZ előírásai az irányadók

Számonkérés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele: eredményes zárthelyi dolgozat írása mind az anyanyelv szaktárgyszertani, mind az irodalom szaktárgyszertani szemináriumon. Irodalom módszertanból feltétel továbbá óratervezés készítése házi dolgozatként. (Műértelmező óra, a tanítás anyaga: Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet...) Az óratervezés leadása: az utolsó előtti irodalom szaktárgyszertani szemináriumon.

A dolgozatokat ugyancsak az utolsó előtti irodalom módszertan szemináriumon (ill. nyelvi módszertan szemináriumon) írják meg a hallgatók. Az eredményes dolgozat megírásához szükségesek: a szemináriumon korábban megbeszéltek témák és a következő szöveg (jegyzetelés) ismerete.

Irodalom szaktárgyszertanból: Vörös József: Irodalomtanítás az általános és középiskolában. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1997. 102-300. oldal.

Anyanyelv-pedagógia:

V. SZÓBELI

Referátumok

Felkészülés minden téma esetében (minimum) az alábbi szakirodalomból, ill. ált. iskolai és középiskolai taneszközök alapján, de lehetőleg további szakirodalom, segédkönyvek felhasználásával és bemutatásával:

Hoffmann Ottó 1978. Anyanyelvi nevelés az általános iskola felső tagozatában. Tankönyvkiadó, Budapest.

Bozsik Gabriella – Dobóné Berencsi Margit – Zimányi Árpád 2003. Anyanyelvi tantárgy-pedagógiánk vázlata. Líceum Kiadó, Eger.

Adamikné Jászó Anna 2001. Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Trezor Kiadó, Budapest.

A referátumban az elméletet és a gyakorlatot minden esetben kötelező arányosan összekapcsolni!

A referátum bemutatása PP-tal vagy Prezivel, a kivetített vázlat/jegyzetek alapján, ne felolvasással történjen!

VI. ÍRÁSBELI

1. A referátum vázlata (5–15 oldal)

2. Zárthelyi dolgozat

Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása a félév során szerzett részjegyek átlaga alapján történik egyszerű kerekítéssel. (5 tizedre végződő átlag esetén a jegyek súlyozása az oktató mérlegelése alapján történik.) Ha a félévi részjegyek közül bármelyik elégtelen, azaz nem javította a hallgató, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen. Az elégtelen részjegyek javítására a félév során egyszer van lehetőség. A részjegyek javításának módját és idejét az oktató határozza meg, a hallgatóval egyeztetve. Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérhető meg az eredményes teljesítés.

A vizsgára bocsátás feltételei: A kurzus szeminárium

A vizsga témakörei: A kurzus szeminárium

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése: A fentebb (a számonkérésről szóló egységben) megnevezett szövegek értelemszerűen kötelezők. Ajánlott művek a szakirodalomból.

Irodalom szakmódszertan:

Makay Gusztáv: „Édes hazám, fogadj szívedbe!...” Versértelmezések. (Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet...) Aqua Kiadó, Bp., 1993.

Irodalomtanítás I-II. (Szerk. Sipos Lajos) A Pauz Kiadó és az Universitas Kulturális Alapítvány kiadása, 1994.

Makay Gusztáv: Irodalomtanítás. Tankönyvkiadó, Bp., 1967.

Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Korona Kiadó, Bp., 2007.

Anyanyelv-pedagógia:

Hoffmann Ottó 1978. Anyanyelvi nevelés az általános iskola felső tagozatában. Tankönyvkiadó, Budapest

Bozsik Gabriella – Dobóné Berencsi Margit – Zimányi Árpád 2003. Anyanyelvi tantárgy-pedagógiánk vázlata. Líceum Kiadó, Eger.

Hasznos/fontos linkek:

OFI-tankönyvcsalád

<http://etananyag.ofi.hu/tantargyak/magyar-nyelv-es-kommunikacio>

Magyar Nyelvtudományi Társaság, Magyartanári Tagozat

<http://magyartanar.mnyt.hu/>

Anyanyelv-pedagógia, elektronikus folyóirat

<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/index.php>

Magyartanítás, Anyanyelvi és irodalmi módszertani folyóirat

<http://www.trezorkiado.fw.hu/indexmtan.html>

3. A tantárgyi tematika: A hallgatók a félév elején megismerhették a tematikát, ill. az egység titkárságán megtalálható.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Szaktárgyszertan IV.
Tantárgy kódja	MAO8004
Meghirdetés féléve	7.
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Pethő József PhD, főiskolai tanár, Dr. Antal Attila PhD, főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: A TVSZ előírásai az irányadók.

Számonkérés: A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele: eredményes szemináriumi munka mind az anyanyelv-pedagógiai, mind az irodalom szaktárgyszertani szemináriumon. Az irodalom szaktárgyszertan gyakorlati jegy megszerzéséhez házi dolgozatot is be kell nyújtani (Regionális irodalmi kirándulás tervezete; beadási határidő: április 15.).

Az érdemjegy meghatározására vonatkozó értékelési rend a következő. A gyakorlati jegy kiszámítása a félév során szerzett részjegyek átlaga alapján történik egyszerű kerekítéssel. (5 tizedre végződő átlag esetén a jegyek súlyozása az oktató mérlegelése alapján történik.) Ha a félévi részjegyek közül bármelyik elégtelen, és nem is javította a hallgató, akkor a gyakorlati jegy is elégtelen. Az elégtelen részjegyek javítására a félév során egyszer van lehetőség. A részjegyek javításának módját és idejét az oktató határozza meg, a hallgatóval egyeztetve. Gyakorlati jeggyel (félévközi jeggyel) záruló számonkérés esetén tantárgyfelvételenként kétszer kísérhető meg az eredményes teljesítés.

A vizsgára bocsátás feltételei: A kurzus szeminárium.

A vizsga témakörei: A kurzus szeminárium.

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

A fentebb (a számonkérésről szóló egységben) megnevezett szövegek értelemszerűen kötelezők.

Ajánlott művek a szakirodalomból.

Irodalom szaktárgyszertan:

Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv. Korona Kiadó, Bp., 2007.

Dr. Makay Gusztáv: Irodalomtanítás. Irodalomtanításunk főbb módszertani kérdései.

Tankönyvkiadó, Bp., 1967.

Hársing Lajos: Játék, világ, irodalom. Tankönyvkiadó, Bp., 1988.

Irodalomtanítás a harmadik évezredben. Krónika Nova Kiadó, 2006.

Balogh Edgár: Táj és nép. Dacia Könyvkiadó, Kolozsvár, 1979.

A Pedellus N.V. Kft. Regionális modulfüzet –sorozata.

Anyanyelv-pedagógia:

FELADATOK

VII. SZÓBELI

Referátumok

Óratervezetek bemutatása

A referátum bemutatása PP-tal vagy Prezivel, a kivetített vázlat alapján, de ne felolvasással történjen!

VIII. ÍRÁSBELI

3. **Óratervezetek (2 db)**

4. **Hospitálási napló**

Határidő: folyamatos, legkésőbb 2017. május 8.

A TEMATIKA HETI BONTÁSBAN

Heti váltásban lesznek az irodalomtanítás módszertana, illetve az anyanyelv-pedagógiai kurzusrész órái. Az itt felsorolt 7 téma feldolgozása: 2X45 perces órákban történik.

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról és az órák menetéről.
2. Az új ismeret feldolgozása a magyar nyelvi órákon: óratervezetek bemutatása, elemzése, megbeszélése (5., 6., 7., 8. osztályos anyagrészek)
3. Az új ismeret feldolgozása a magyar nyelvi órákon: mikrotanítások. A hospitálás előkészítése
4. Hospitálás; a látott óra elemzése, megbeszélése
5. Elemzés, gyakorlás, készségfejlesztés a magyar nyelvi órákon: óratervezetek bemutatása, elemzése, megbeszélése (5., 6., 7., 8. osztályos anyagrészek)
6. Elemzés, gyakorlás, készségfejlesztés a magyar nyelvi órákon: mikrotanítások
7. A félévi munka összegzése és értékelése

Adamikné Jászó Anna 2001. *Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig*. Trezor Kiadó.

Bozsik Gabriella–Dobóné Berencsi Margit–Zimányi Árpád 2003. *Anyanyelvi tantárgy-pedagógiánk vázlata*. Eger: Líceum Kiadó.

Az Anyanyelv-pedagógia és a Magyartanítás c. folyóiratok

3. A tantárgyi tematika: A hallgatók a félév elején megismerhették a tematikát, ill. az egység titkárságán megtalálható.

Tantárgy neve	Szaktanmenet IV.
Tantárgy kódja	MAO1304
Meghirdetés féléve	8.
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	–
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Antal Attila főiskolai tanár
Tantárgyfelelős tanszék/intézet kódja	MY

1. A tantárgy elsajátításának célja, a kialakítandó kompetenciák leírása:

Az általános iskolai magyartanár legyen képes a tanulói személyiség sokoldalú fejlesztésére, a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére, a pedagógiai folyamat korszerű tervezésére. A tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek (a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás és a szövegalkotás) fejlesztésének folyamatában a tudás felhasználásával alkalmazzon korszerű eljárásokat. Kiemelten kezeli az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztését. Képes a tanulási folyamat korszerű szervezésére és irányítására, a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására; a szakmai együttműködésre; képes az önművelésre, erős elkötelezettséggel rendelkezik a szakmai fejlődésre.

Az általános iskolai magyartanár rendelkezzen a magyar nyelv- és irodalomtudomány korszerű és magas szintű ismeretével, illetve magas szintű anyanyelvi kommunikációs kompetenciával. Rendelkezzen a magyar nyelv irodalom tanításával kapcsolatos önálló kutatáshoz, illetve a tudományos munkához szükséges, széles körben alkalmazható problémamegoldó technikák ismeretével. Az anyanyelv-pedagógia és az irodalom módszertan elméleti ismereteit hatékonyan, korszerű eljárásokkal legyen képes alkalmazni az adott, általános iskolai tanítási kontextusban, különös figyelemmel a hátrányos helyzetű tanulók képzésében és a tehetséggondozásban.

A tantárgy konkrét célja a gyakorlati, tevékeny anyanyelv- és irodalomtanítás kompetenciáinak fejlesztése mikrotanítások formájában: óratervezetek önálló készítése, irányított iskolai óralátogatás (*hospitálás*: előkészítés, óralátogatás, irányított jegyzetelés, elemzés, rekonstrukció, alternatív megoldások).

2. Az elsajátítandó ismeretanyag:

A mikrotanítások témakörei: funkcionális grammatikatanítás; kommunikációs, szociolingvisztikai, jelentéstani, szövegtani (szövegértés-szövegalkotás), retorikai, nyelvtörténeti, általános nyelvészeti ismeretek tanításának speciális eljárásai; a műértelmező óra; lírai, epikai, drámai művek értelmezése; az irodalomtanítás módszerei; valamint a mindezekhez párhuzamosan kapcsolódó, a tanulóra irányuló anyanyelvi képességfejlesztés nevesítése, rendszerezése, tervezése, aktuális megvalósításainak módszerei, eljárásai, eszközei, foglalkoztatási formái.

3. Kötelező, ajánlott irodalom (3-5 db):

Kötelező:

Antalné Szabó Ágnes–Kugler Nóra–Raátz Judit 2004. *Anyanyelvi tantárgy-pedagógiai témavázlatok.*

Bárdossy Ildikó–Dudás Margit–Pethőné Nagy Csilla–Priskinné Rizner Erika 2002. *A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei.* Pécs–Budapest.

Pethőné Nagy Csilla 2007. *Befogadásközpontú és kompetenciafejlesztő irodalomtanítás. Módszertani Kézikönyv.* Budapest: Korona Kiadó.

Sipos Lajos (szerk.) 1990. *Műelemzés – műértés.* Budapest: Sport Kiadó.

Sipos Lajos (szerk.) 2006. *Irodalomtanítás a harmadik évezredben.* Budapest: Krónika Nova Kiadó.

FELADATOK

IX. SZÓBELI

Referátumok

Óratervezetek bemutatása

A referátum bemutatása PP-tal vagy Prezivel, a kivetített vázlat alapján, de ne felolvasással történjen!

X. ÍRÁSBELI

5. **Óratervezetek (2 db)**

6. **Hospitálási napló**

Határidő: folyamatos, legkésőbb 2017. május 8.

A TEMATIKA HETI BONTÁSBAN

Heti váltásban lesznek az irodalomtanítás módszertana, illetve az anyanyelv-pedagógiai kurzusrész órái. Az itt felsorolt 7 téma feldolgozása: 2X45 perces órákban történik.

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról és az órák menetéről.
2. Az új ismeret feldolgozása a magyar nyelvi órákon: óratervezetek bemutatása, elemzése, megbeszélése (5., 6., 7., 8. osztályos anyagrészek)
3. Az új ismeret feldolgozása a magyar nyelvi órákon: mikrotanítások. A hospitálás előkészítése
4. Hospitálás; a látott óra elemzése, megbeszélése
5. Elemzés, gyakorlás, készségfejlesztés a magyar nyelvi órákon: óratervezetek bemutatása, elemzése, megbeszélése (5., 6., 7., 8. osztályos anyagrészek)
6. Elemzés, gyakorlás, készségfejlesztés a magyar nyelvi órákon: mikrotanítások
7. A félévi munka összegzése és értékelése

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Nyelvtörténet I. Uralisztika és finnugrisztika
Tantárgy kódja	MAO1112
Meghirdetés féléve	2.
Kreditpont:	3
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Félévi követelmény	kollokvium
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Sebestyén Zsolt főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	MY

1. Követelményrendszer:

- a) A foglalkozásokon való részvétel (maximum 3 igazolatlan hiányzás)
a gyakorlati jegy, vagy minősített aláírás megszerzésének feltételei (zárthelyi dolgozat, beszámoló stb. időpontokkal megjelölve)
- b) kollokvium esetén a vizsgára bocsátás feltételei: az órákon való részvétel.
Kiselőadás megtartása.
- c) a vizsga témakörei
Az uráli alapnyelv sajátosságai; Finnugor nép- és nyelvismeret

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése

Bereczki Gábor: A magyar nyelv finnugor alapjai. Universitas Kiadó. Budapest, 1996.

Hajdú Péter: Az uráli nyelvészet alapkérdései. Tankönyvkiadó. Budapest, 1988.

Hajdú Péter: Bevezetés az uráli nyelvtudományba. Tankönyvkiadó. Budapest, 1976.

Hajdú Péter—Domonkos Péter: Urali nyelvrokonaink. Bp. 1978.

Angela Marcantonio: Az uráli nyelvcsalád. Magyar Ház Kiadó, 2006.

Zsirai Miklós: Finnugor rokonságunk. Bp. 1994.

Nanovfszky György szerk.: Nyelvrokonaink. Bp. 2000.

3. A tételes tematika feltüntetése heti lebontásban:

1. Szakirodalom, jelölések, rövidítések. Az uráli nyelvek kutatói.
2. Szótárak és nyelvtanok. A nyelvrokonság fogalma, ismérvei.
3. Az alapnyelv magánhangzórendszere és mássalhangzórendszere.
4. Szabályos hangváltozások, hangmegfelelések.
5. Urali, finnugor, ugor szókincs.
6. Az uráli nyelv esetrendszere. Számjelek. Módjelek és időjelek. Birtokos személyjelek. Igei személyragozás.
7. Névszó- és igeképzés. Mondattani sajátosságok.
8. A finnugor (urali) nyelvcsalád ismertetése. Az uráli nyelvek családfája. Az uráli őshaza.
9. A balti-finn ág története.

10. Finn nép és kultúra. Észt nép és kultúra. Lappok. A kis balti-finn népek.
11. A volgai-finn ág története. Cseremisz nép és kultúra. Mordvin nép és kultúra.
12. A permi-ág története. Votják nép és kultúra. Zürjén nép és kultúra.
13. Az ugor ág története. Vogulok és osztjások.
14. A szamojéd ág története. Szamojéd nyelvek és népek.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Szövegtani ismeretek
Tantárgy kódja	MAO1102
Meghirdetés féléve	4.
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	
Tantárgyfelelős neve és beosztása	
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Sebestyén Zsolt, adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A szövegtan fogalma, története, helye a tudományok rendszerében. A szöveg fogalmának meghatározása. Textualitás, szövegértékűség, szövegösszefüggés. A szöveg akusztikuma. A szöveg írott formája. Multimediális szövegek. Szöveggrammatika. Szövegsemantika: a szöveg jelentése, szövegkohézió. Szövegpragmatika. A szöveg szerkezete. Szövegtipológia. A szöveg stílusa. A szövegalkotás folyamata, feltételei és körülményei. A szövegbefogadás, szövegértés, szövegmagyarázat.

A foglalkozásokon való részvétel: kötelező, a hiányzás mértéke a TVSz. alapján.

Számonkérés: két zárthelyi dolgozat megírása, kiselőadás, az órai feladatok teljesítése.

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

Balázs János 1985. A szöveg. Budapest, Gondolat Kiadó.

Officina Textologica. <http://mnytud.arts.unideb.hu/ot/index.php>

Szikszainé Nagy Irma 2001. Szövegértés–Szövegelemzés–Szövegalkotás. Budapest, Osiris Kiadó.

Szikszainé Nagy Irma 2004. Leíró magyar szövegtan. Budapest, Osiris Kiadó.

Tolcsvai Nagy Gábor 2001. A magyar nyelv szövegtana. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Tolcsvai Nagy Gábor szerk. 2006. Szövegtipológiai tanulmányok. Budapest, Tinta Könyvkiadó.

3. A tantárgyi tematika: A hallgatók a félév elején megismerhették a tematikát, ill. az egység titkarságán megtalálható.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Nyelvtörténet I. A magyar szókészlet története
Tantárgy kódja	MAO1114
Meghirdetés féléve	2.
Kreditpont:	2
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	0 + 2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Előfeltétel (tantárgyi kód)	–
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Sebestyén Zsolt főiskolai adjunktus
Tantárgy oktatója és beosztása	Dr. Sebestyén Zsolt főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	NYI

1. Követelményrendszer:

A foglalkozásokon való részvétel: a TVSZ. előírásai az irányadóak

A gyakorlati jegy vagy minősített aláírás megszerzésének feltételei: zárthelyi dolgozat, beszámoló, kiselőadás

Kollokvium esetén a vizsgára bocsátás feltételei: -

A vizsga témakörei: -

2. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

Bárczi Géza: A magyar nyelv életrajza. Gondolat Kiadó., Bp. 1975.

Gerstner Károly, A magyar nyelv szókészlete. In: Kiefer Ferenc főszerk., *Magyar nyelv. Akadémiai kézikönyvek.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 2005. 437–480.

Kiss Jenő–Pusztai Ferenc: Magyar nyelvtörténet. Osiris Kiadó. Bp., 2003.

Kniezsa István, *A magyar nyelv szláv jövevényszavai 1–2.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1955.

Ligeti Lajos, *A magyar nyelv török kapcsolatai a honfoglalás előtt és az Árpád-korban.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1986.

Minya Károly: Mai magyar nyelvújítás. Tinta Könyvkiadó, Bp. 2003.

Minya Károly: Változó szókincsünk. A neologizmusok több szempontú vizsgálata. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 2011.

Mollay Károly, *Német–magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1982.

Szilágyi Ferenc: A magyar szó regénye. Tk., Bp., 1972.

Történeti és etimológiai szótárak (TESz., EWUng., UEWb. stb.).

3. A tantárgyi tematika: a félév elején az oktató ismertette, az egység titkárságán is megtekinthető.

1. A lexikológia és a lexikográfia fogalma. A szókincs és a szó fogalma. A szókészlet vizsgálatának módszerei
2. A nyelv két fő összetevője, a magyar szókincs nagysága. A szókészlet fejlődése, változása
3. A szókincs társadalmi szempontú osztályozása: alap- és peremszókincs. Az egyén szókincese
4. A szókészlet kialakulásának okai és körülményei, a szókészlet eredetbeli rétegződése
5. A magyar szókincs mai rétegződése: a függőleges és vízszintes irányú tagolódás
6. A nyelvújítás kora (18-19. század); szókincsbővítő módjai és példái
7. A szóképzés és a szóösszetétel
8. Zárthelyi dolgozat
9. A szóalkotás egyéb módjai, valamint a belső szóteremtés
10. Az ősi szókészlet
11. Az iráni és a török jövevényszavak
12. A szláv jövevényszavak és német jövevényszavak
13. A latin jövevényszavak és az újlatin jövevényszavak (francia, román, olasz jövevényszavak)
14. A frazéma fogalma és fajtái
15. Zárthelyi dolgozat

SZOCIOLINGVISZTIKA

MAO1103, 2. félév, 3 kredit

A tematikát összeállította: Tukacsné dr. Károlyi Margit
főiskolai tanár

Nyíregyháza, 2017.

1. hét: A szociolingvisztika mibenléte, jellemzői, tárgya, nyelvszemlélete
2. hét: A szociolingvisztika előzményei, kialakulásának okai, a magyar szociolingvisztikai kutatások
3. hét: A szociolingvisztikai kutatások módszerei, mintavétel, gyűjtési és feldolgozási technikák,
4. hét: A nyelv és nyelvhasználat változékonysága és változatossága: szociolingvisztikai és nyelvi változók, társadalmi változók, függő és független változók. A nyelvek változatossága: standard, területi és szociális dialektusok, regiszterek fogalma és általános jellemzői
5. hét: A magyar standard változatok és standardizáció (irodalmi és köznyelv) történeti és szinkron áttekintése, a standard jellemzői, rétegződése és szociokulturális kötöttségei, kisebbségi magyar standardok, a magyar nyelv egy- és többközpontúságának kérdései
6. hét: A nyelvi norma és nyelvi résznormák
7. hét: Szaknyelvek és szleng, rétegzettségük, használati kötöttségük
8. hét: A kétnyelvűség és kettősnyelvűség fogalma, kialakulásának okai, típusai (bi- és multilingvizmus, lingua francák, pidzin és kreol nyelvek, bidialektalizmus), a két-és többnyelvűség előnyei és hátrányai
9. hét: Nyelvi kontaktusok, a magyar kisebbségi kétnyelvűség jellemzői
10. hét: A nyelvpolitika, nyelvi jogok, nyelvi diszkrimináció
11. hét: A nyelvi hátrányos helyzet általános áttekintése, nyelvi hátrányos helyzet a magyar beszélőközösségekben
12. hét: A nyelvhasználat mint viselkedés: identitás és társas szerepek jelzése. A nyelvhasználat a független változók tükrében: nem és nyelvhasználat (gender nyelvészet), életkor és nyelvhasználat, iskolai végzettség és nyelvhasználat
13. hét: A nyelvhasználat rétegződése a hármasszféra mentén
14. hét: Konzultációs foglalkozás

Irodalom

1. Kiss Jenő 1995. *Társadalom és nyelvhasználat*. Budapest: Tankönyvkiadó.
2. Kontra Miklós: *Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon*. Osiris. 2003. 20-80.
3. Wardhaugh: *Szociolingvisztika*. Osiris Kiadó. Budapest. 1995.
4. Sándor Klára: Szociolingvisztikai alapismeretek. In. Sándor Klára (szerk.). *Nyelv és hatalom nyelvi jogok és oktatás*. JGYF Kiadó. 2000,

4. Trudgill: Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásában. Ford. és az utószót írta Sándor Klára. Szeged., JGyF. Kiadó. 1997.
5. Holmes, Janet. *An Introduction to Sociolinguistics*. Second ed. Pearson Education 2001.
6. Kurtán Zsuzsa: *Szaknyelvi nyelvhasználat*. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó. 2003. 13–35.
7. Tolcsvai Nagy Gábor: Folyamatos sztenderdizáció: jelen idejű magyar alakulástörténet. In. Kozmács István – Van-ó Ildikó (szerk.): *Sztenderd – nem sztenderd. Variációk egy nyelv változataira*. Antológia Kiadó. Lakitelek, 2016: 29–42. (Elektronikus változat)
8. Kis Tamás: Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In. Kis Tamás szerk. *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. KEK. Debrecen, 1997. 239–56.
9. Huszár Ágnes: Bevezetés a gendernyelvészetbe. Tinta Könyvkiadó, Bp., 2009.
10. Csernicskó István: A nyelvpolitika és a kisebbségi nyelvi jogok Ukrajnában 1991 és 2011 között. http://elib.kkf.hu/ewp_11/2011_1_07.pdf vagy
Csernicskó István: A nyelvi béke esélyei Ukrajnában (2015 június). *Magya Tudomány* <http://www.matud.iif.hu/2015/10/13.htm> (2017. 02.)
11. P. Lakatos Ilona szerk. *Változó nyelvhasználat a hármás határ mentén*. Többdimenziós nyelvföldrajzi térképlapok tanúságai. Segédkönyvek a Nyelvészet Tanulmányozásához. 143. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2012.
12. Tolcsvai Nagy Gábor: *A nyelvi norma*. NytudÉrt. 144. sz. Budapest, 1998.

KÖVETELMÉNYEK

Tantárgy neve	Szociolingvisztika
Tantárgy kódja	MAO1103
Meghirdetés féléve	2.
Kreditpont	3
Heti kontaktóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Félévi követelmény	kollokvium
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Tukacsné dr. Károlyi Margit főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Uő.
Tantárgyfelelős tanszék kódja	MY

1. Követelményrendszer:

- a. A foglalkozásokon való részvétel: ajánlott
- b. Kollokvium esetén a vizsgára bocsátás feltételei: lehetőség szerint [részvétel az előadásokon](#)

2. A vizsga témakörei:

1. A szociolingvisztika mibenléte, jellemzői, tárgya, nyelvszemlélete
2. A szociolingvisztika előzményei, kialakulásának okai, a magyar szociolingvisztikai kutatások
3. A szociolingvisztikai kutatások módszerei, mintavétel, gyűjtési és feldolgozási technikák,
4. A nyelv és nyelvhasználat változékonysága és változatossága: szociolingvisztikai és nyelvi változók, társadalmi változók, függő és független változók.
5. A nyelvek változatossága: standard, területi és szociális dialektusok, regiszterek fogalma és általános jellemzői
6. A magyar standard változatok és standardizáció (irodalmi és köznyelv) történeti és szinkron áttekintése, a standard jellemzői, rétegződése és szociokulturális kötöttségei,
7. A kisebbségi magyar standardok, a magyar nyelv egy- és többközpontúságának kérdései
8. A nyelvi norma és nyelvi résznormák
9. Szaknyelvek fogalma és jellemzői, a szaknyelvi norma
10. A szleng, rétegzettségük, használati kötöttségük
11. A kétnyelvűség és kettősnyelvűség fogalma, kialakulásának okai, típusai (bi- és multilingvizmus, lingua francák, pidzsin és kreol nyelvek, bidialektalizmus)
12. A két- és többnyelvűség előnyei és hátrányai
13. Nyelvi kontaktusok, a magyar kisebbségi kétnyelvűség jellemzői
14. A nyelvpolitika, nyelvi jogok, nyelvi diszkrimináció

15. A nyelvi hátrányos helyzet általános áttekintése
16. Nyelvi hátrányos helyzet a magyar beszélőközösségekben (kisebbségi magyarok, magyarországi kisebbségek, nyelvjárási beszélők, siketek)
17. A nyelvhasználat mint viselkedés: identitás és társas szerepek jelzése. A nyelvhasználat a független változók tükrében: nem és nyelvhasználat (gender nyelvészet)
18. Életkor és nyelvhasználat, iskolai végzettség és nyelvhasználat
19. A nyelvhasználat rétegződése a hármas határ mentén

3. Kötelező és ajánlott irodalom feltüntetése:

Kötelező irodalom:

1. Kiss Jenő 1995. *Társadalom és nyelvhasználat*. Budapest: Tankönyvkiadó.
2. Kontra Miklós: *Nyelv és társadalom a rendszerváltáskori Magyarországon*. Osiris. 2003. 20-80.
3. Wardhaugh: *Szociolingvisztika*. Osiris Kiadó. Budapest. 1995.
4. Kurtán Zsuzsa: *Szaknyelvi nyelvhasználat*. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó. 2003. 13–35.
5. Kis Tamás: Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In. Kis Tamás szerk. *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. KEK. Debrecen, 1997. 239–56.

Ajánlott irodalom:

Cserniczkó István: A nyelvpolitika és a kisebbségi nyelvi jogok Ukrajnában 1991 és 2011 között. http://elib.kkf.hu/ewp_11/2011_1_07.pdf vagy

Cserniczkó István: A nyelvi béke esélyei Ukrajnában (2015 június). *Magya Tudomány* <http://www.matud.iif.hu/2015/10/13.htm> (2017. 02.)

P. Lakatos Ilona szerk. *Változó nyelvhasználat a hármas határ mentén*. Többdimenziós nyelvföldrajzi térképlapok tanúságai. Segédkönyvek a Nyelvészet Tanulmányozásához. 143. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2012.

Tolcsvai Nagy Gábor: *A nyelvi norma*. NytudÉrt. 144. sz. Budapest, 1998.

4. **A tantárgyi tematika** a Neptun rendszerben elérhető, azt a félév elején az oktató ismertette, az egység titkárságán is megtekinthető.

TEMATIKA

Leíró magyar nyelvtan I. Szófajtan, alaktan előadás

MAO1106

2016/2017. tanév II. félév

(3. félév – 4 kredit)

Összeállította: Tukacsné dr. Károlyi Margit
főiskolai tanár

Nyíregyháza, 2017.

1. hét

A szófaji felosztás és problémái

Keszler Borbála: A mai magyar nyelv szófaji rendszerezésének problémái. *Nyr.* 119 [1995]: 293—308.

2. hét

A lexikai, grammatikai és aktuális szófaj. A szófajváltás és többszófajúság, az átmenti szófajok

Fabó Kinga: A szófajváltás. *Nyr.* 108: 360--9.

3. hét

Az alapszófajok: az ige (az ige jelentése, az igenemek, a tranzitivitás; az igék osztályozási lehetősége egyéb szempontok szerint: igeaspektus, a mediális igék stb.)

E. Abaffy Erzsébet: A műveltető igéről. *MNy.* LXXIII. 9-20., 176-188.

E. Abaffy Erzsébet: A mediális igéről. *MNy.* LXXIV. 280-293.

Faluvégi Katalin: Adalékok a mediális igék rendszerezéséhez. *Nyr.* 119 (1995). 308-310.

Forgács Tamás: Néhány megjegyzés a magyar igenemek kérdéséhez. *MNy.* XCIV (1998) 301-12.

Wacha Balázs: Az igeaspektusról. *MNy.* LXXII, 59-69., *Nyr.* 107. 149-165.

Fejezetek... 219-282.

4. hét

Az alapszófajok: a főnevek és melléknevek

Laczkó Krisztina: Gondolatok személyjeles számneveinkről és névmásainkról. *Emlékkönyv Benkő Loránd 70. Születésnapjára.* Budapest, 1991. 399-404.

5. hét

Az alapszófajok: a névmások a főnévi és melléknévi névmások 1. (a névmások általános kérdései, a névmások csoportosítása)

Laczkó Krisztina: Gondolatok a névmások szófajiságáról. *Emlékkönyv Rácz Endre hetvenedik születésnapjára.* Budapest, 1992. 150-156.

Laczkó Krisztina: A névmási csoport. Nyr. 119 (1195) 3. 98-108.

Laczkó Krisztina: Névmás és referencia. Nyr. 125. Évf. 2001. 1: 102-107.

Radics Katalin: A névmások egy csoportjáról. Tanulmányok... 75-91.

Simon Györgyi: A szófaji felosztás problémái: Tanulmányok... 33–57.

6. hét

Az alapszófajok: a névmások a főnévi és melléknévi névmások 2. (Az egyes névmásfajták jellemzői)

Laczkó Krisztina: Hány személyes névmásunk van? Újabb fejezetek... 108-126.

Laczkó Krisztina: A kölcsönös névmás jelentéstani arculata. Újabb fejezetek... 97-107.

Lengyel Klára: Töprengés a birtokos névmásokról. Nyr. 121 (1997) 4. 487-89.

Radics Katalin: A névmások egy csoportjáról. Tanulmányok... 75-91.

Szathmári István: A vonatkozó névmások használatáról. Nyr. 121 (1997). I. 1-8.

7. hét

Az alapszófajok: a határozószók és a határozószói névmások

D. Máta Mária: A névmási határozószók. Nyr. 111. (1987). 103-114.

D. Máta Mária: A határozószók helye a szófaji rendszerben. MNy. LXXXIV (1998), 31-44.

8. hét

Átmeneti szófajú szavak: az igenevek

Kenesei István: Szavak, szófajok és igenevek. In. Kiefer (szerk.) *Strukturális magyar nyelvtan*. 116—128.

Horváth László: A határozói igenevek mondatbeli szerepéről. In. Keszler (szerk.) *Újabb fejezetek* 33—81.

Lengyel Klára: *Az igenevek helye a szófaji rendszerben*. NytudÉrt. 146.sz. 2000.

9. hét

A viszonyozók: a segédigék, névutók, névutó melléknevek és igekötők

Lengyel Klára: A segédigék kérdéséhez. Nyr. 123 (1999). 116-128.

Molnár Katalin: A magyar segédige terminus történetéhez. Nyr. 121 (1997). 497-99.

Sebestyén Árpád: A névutók mivoltáról és keletkezéséről. Nyelvtani Tanulmányok. 89-102.

Uzonyi Kiss Judit-Tuba Márta: Hány segédigénk van? Nyr. 123 (1999). 108-116.

Uzonyi Kiss Judit-Tuba Márta: Újra a segédigékről. Nyr. 123 (1999). 357-63.

10. hét

A viszonyszók: kötőszók, partikulák, névelők és tagadósók

Kugler Nóra: A partikula. Nyr. 122 (1998). 2. 214-19.

Kugler Nóra: Próbák és szempontok a módosítószók elhatárolásához. Nyr. 125. évf. 2001. 2: 233-41.

H. Molnár Ilona: Módosító szók és módosító mondatrészek a mai magyar nyelvben. NytudÉrt. 60. 1968.

Péteri Attila: Az árnyaló partikulák elhatárolásának problémája a magyar nyelvben. Nyr. 125. Évf. 2001. 1: 94-101.

11. hét

A mondatszók (az indulatszók és az interakciós mondatszók)

Kelemen József: A mondatszókról. Nyelvtani Tanulmányok. 103-117.

Keszler Borbála: A mai magyar nyelv szófaji rendszerezésének problémái. Nyr. 119. (1995). 305-306.

Kugler Nóra: A mondatszók. Nyr. 122 (1998). 337-347.

Lengyel Klára: Tagolatlan nyelvi elemek: Nyr. 125 (2001.) 109-111.

12. hét

A mondatszók: a módosítószók és hangutánzó mondatszók

13. hét

A komplex szófajtani elemzés gyakorlása

14. hét

Konzultációs foglalkozás